

Sygn. akt II CSK 40/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

w sprawie z powództwa Województwa [...]
przeciwko T. Spółce z ograniczoną
odpowiedzialnością w G.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 30 października 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 25 czerwca 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym przez pozwaną – T. wyrokiem z dnia 25 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony przez pozwaną i powoda - Województwo [...] wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 stycznia 2013 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 181.683,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz odsetki od kwoty 294 713,08 zł od 29 sierpnia 2009 roku do 5 kwietnia 2012 r., ponadto oddalił apelację powoda w całości, a pozwanej w pozostałej części oraz orzekł o kosztach.

W sprawie tej ustalono co następuje:

Na mocy umowy nr 167/8-9/2008, zawartej w wyniku udzielenia zamówienia publicznego, pozwana T. zobowiązała się do wykonania opracowania dokumentacji dla zadania "Przebudowa drogi wojewódzkiej nr [...] na odcinku K. – I." w terminie 11 miesięcy od podpisania umowy. W art. 19 ust. 1 pkt 1 i 3 umowy strony przewidziały, że wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne: za niedotrzymanie terminu wykonania przedmiotu umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki oraz z tytułu odstąpienia przez zamawiającego lub wykonawcę od umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, w wysokości 10% wynagrodzenia brutto. Ponadto art. 21 ust. 1 pkt 4 umowy upoważniał zamawiającego do odstąpienia od niej, z czternastodniowym wyprzedzeniem, jeżeli suma kar umownych określonych w art. 19 ust. 1 pkt 1-3 przekroczyła kwotę 20% wartości przedmiotu zamówienia. Dla realizacji całości wspomnianego zamówienia publicznego strony zawarły kolejne umowy. W trakcie ich realizacji doszło do opóźnienia w ich wykonaniu. Sporna między stronami była jedynie okoliczność, czy opóźnienie może być uznane za usprawiedliwione.

Notą obciążeniową z 27 lipca 2009 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 442.182,90 zł tytułem kar umownych za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy nr 167/8- 9/2008, w terminie 14 dni. Pozwana odpowiedziała na tę notę pismem z 10 sierpnia 2009 roku. Wnosiła o zweryfikowanie stanowiska, nie uznając roszczenia o naliczenie kar umownych.

Wezwaniem do zapłaty, doręczonym 14 stycznia 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 601.313,40 zł, wynikającej z noty obciążeniowej z 6 grudnia 2010 roku. Prowadzone w toku sprawy negocjacje ugodowe stron nie przyniosły rezultatu. W toku procesu strona pozwana w części zadośćuczyniła roszczeniu pieniężnemu zgłoszonemu przez powoda i w dniu 6 kwietnia 2012 r. wpłaciła kwotę 113.030 złotych tytułem kary umownej. Jednocześnie dokonując tej wpłaty na rzecz strony powodowej strona pozwana zastrzegła, że wpłatę tę należy zaliczyć na poczet przyszłej kary umownej, nie zaś na rzecz należności ubocznych.

Wyrokiem z 30 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 291.268,35 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo oddalił i orzekł o kosztach postępowania.

Rozpoznający apelacje obu stron Sąd Apelacyjny przyjął, że wysokość kary umownej, jaką winna być obciążona pozwana, zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1 wiążącej strony umowy nr 167/8-9/2008 r. wynosi kwotę 589.436 zł (261 dni x 451.730 zł x 0,5%). Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy Sąd II instancji na podstawie art. 484 § 2 k.c. uznał za zasadne miarkowanie i obniżenie tej kary umownej o 50%. W konsekwencji od pozwanego zasądzana z tego tytułu winna być kwota 294.713 zł. Uwzględniając jednakże, że pozwana z tego tytułu uiściła już na rzecz powoda kwota 113.030 zł do zapłaty pozostała kwota zasądzona w pkt. I pkt 1 wyroku. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., mając na uwadze także częściowe zaspokojenie żądania przez pozwaną.

Pozwana w skardze kasacyjnej zarzuciła: I. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 481 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe zastosowanie i w konsekwencji zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych podwójnie od tego samego świadczenia pieniężnego za okres od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r., tj. od kwot: a) 181.683,08 zł oraz b) kwoty 294.713,08 zł od 29 sierpnia 2009 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r. co dało łącznie kwotę odsetek ustawowych na dzień wydania wyroku: 190.221,48 zł podczas gdy prawidłowe zastosowanie przepisu art. 481 § 1 k.c. powinno

prowadzić do zasądzenia odsetek ustawowych od kwot: a) 181.683,08 zł (kwoty zasądzonej w wyroku, uwzględniającej wpłatę pozwanego na rzecz powoda w toku postępowania w dniu 6 kwietnia 2012 r.) za okres opóźnienia od 6 kwietnia 2012 r. do dnia zapłaty, b) 294.713,08 zł (kwota ustalonej przez Sąd Apelacyjny kary umownej) za okres opóźnienia od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r. (przeddzień wpłaty przez pozwanego kwoty 113.030,00 zł), co daje łączną kwotę odsetek ustawowych na dzień wydania wyroku: 128.683,18 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Uzasadniony jest zarzut naruszenia art. 481 § 1 k.c. Bezspornym w rozpoznawanej sprawie jest, że należność pozwanego z tytułu kar umownych za 261 dni zwłoki w wykonaniu umowy wynosiła 589.436 zł. Skoro Sąd Apelacyjny zmiarkował karę umowną o 50 %, czego żadna ze stron nie kwestionuje, to roszczenie powoda z tytułu kar umownych za zwłokę w wykonaniu umowy wynosi 294.713 zł. Na poczet należnego powodowi roszczenia pozwany wpłacił w dniu 6 kwietnia 2012 r. kwotę 113.030 zł. Wymagalność roszczenia z tytułu kar umownych Sąd Apelacyjny ustalił na dzień 29 sierpnia 2009 r., czego także żadna ze stron sporu nie kwestionuje. Odsetki od należnej powodowi kwoty kar umownych powinny więc zostać zasądzone w taki sposób jak w skardze kasacyjnej wskazuje pozwana. Od kwoty 113.030 od dnia 29 sierpnia 2009 r. do dnia 5 kwietnia 2012 r. Oraz od reszty kwoty tj. 181.683,08 zł od dnia 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty. Skoro zaś Sąd Apelacyjny zasądził odsetki od całej należnej kwoty czyli 294.713 zł za okres od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r., a także od wchodzącej w jej skład kwoty 181.683,08 także od 29 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty, to oznacza, że w okresie od 29 sierpnia 2009 r. do 5 kwietnia 2012 r. od kwoty 181.683 zł odsetki zostały zasądzone podwójnie. W tej sytuacji niewątpliwie zaskarżony wyrok narusza art. 481 k.c.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.